

Discussie over rechter-plaatsvervangers laait op

'Ik ben best bereid in gesprek te gaan over de advocaat als rechter-plaatsvervanger, maar ik vind dat de voorstellen uit de lucht komen vallen,' zegt algemeen deken Jeroen

Brouwer. Hij reageert op het voornemen van de rechterlijke macht om de advocaat als plaatsvervanger weer op de agenda te zetten, en inactieve rechter-plaatsvervangers te ontslaan.

De schijn van partijdigheid vermijden staat nu twee jaar op de agenda van de NVvR, zei NVvR-voorzitter Wil Tonkens-Gerkema in haar jaarrede. Dat heeft geresulteerd in een symposium, een wetenschappelijk onderzoek, aanbevelingen om wrakingsverzoeken te stroomlijnen en de instelling van een 'commissie die met aanbevelingen zal komen'.

Maar dat is niet genoeg volgens Tonkens-Gerkema: 'De NVvR bepleit ook het opnieuw agenderen van de discussie over het inzetten van advocaten als rechter-plaatsvervanger. Nadat het door minister Sorgdrager beoogde verbod van de inzet puur om redenen van capaciteit weer van de baan was, is er door de gerechten op dit punt wisselend beleid gevoerd: in sommige gerechten worden helemaal geen advocaten als rechter-plaatsvervanger meer ingezet, tenzij voor opleidingsdoeleinden, in andere geen advocaten uit het eigen arrondissement en in weer andere is de inzet van advocaten als rechter-plaatsvervanger ongewijzigd gecontinueerd. Dat is ongewenst. Hier ontbreekt de transparantie in de organisatie ten enenmale.' Tonkens-Gerkema vervolgt: 'Bovendien valt uit de registers van de gerechten niet op te maken welke plaatsvervangers actief zijn en welke niet. Dat geeft onduidelijkheid bij controle op registratie van nevenfuncties van die plaatsvervangers. Een registratie die bij de vaste leden van de rechtsprekende macht, zo bleek uit onderzoek van het WODC, goed functioneert. De NVvR vindt dat overigens niet genoeg: wij moeten naar een 100% score van opgave nevenfuncties. En dan kunnen wij ons niet permitteren die score door de plaatsvervangers te laten verstoren. Dat kost onnodig publiek vertrouwen.'

Volgens voorzitter Bert van Delden van de Raad voor de Rechtspraak zijn advocaten 'niet uitgediend' als rechter-plaatsvervanger. Wel moet duidelijk worden aangegeven onder welke condities

rechter-plaatsvervangers hun taken vervullen. Van Delden pleit ervoor om rechter-plaatsvervangers die al een tijd niets meer hebben gedaan, te ontslaan.

Algemeen deken Jeroen Brouwer vraagt zich af waarom de zaak ineens weer op de agenda moet. 'Er is geen enkele aanwijzing dat advocaten niet in staat zouden zijn hun bijdrage aan de rechtspraak in onafhankelijkheid te leveren.'

Tonkens-Gerkema:

'Wij moeten naar een 100% score van opgave nevenfuncties'

HYPE

Emeritus-hoogleraar privaatrecht H.C.F. Schoordijk is het met Brouwer eens dat de kwestie een beetje uit de lucht komt vallen. Een dag na de jaarvergadering verscheen in het *Nederlands Juristenblad* zijn artikel over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris (29 november 2002, p. 2144). Daarin schrijft hij: 'Een tijd geleden werd door de pers, daarin gevolgd door de politiek, aangeschopt tegen advocaten die tevens rechter-plaatsvervanger waren. Deze hype is weer voorbij. Uiteindelijk is nagenoeg alles bij het oude gebleven.'

Schoordijk kon niet weten dat *HP De Tijd* op 22 november met een artikel over de vermeende partijdigheid van rechter-plaatsvervangers zou komen. Hoewel in dit artikel geen enkel concreet feit over partijdigheid van advocaten als rechter-plaatsvervangers staat, en hoewel de rechterlijke macht het niveau van dit artikel zo laag vond dat zij er niet op wilde reageren, hield het stuk de aanwezigen op de jaarvergadering duidelijk bezig. Niet alleen Tonkens-Gerkema en Bert van Delden, maar ook minister Donner van Justitie, die zei: 'Als men een rechter wil die in de samenleving staat, zijn nevenfuncties noodzakelijk.' Maar, zo voegde hij eraan toe: 'Geef mij een schrijvend beroep in Nederland waar men de nevenfuncties behoorlijk gereguleerd heeft.'

Donner verraste niet alleen met de onthulling dat mevrouw Tonkens-Gerkema hem destijds heeft 'ontgroend', maar ook met een omfloerst pleidooi voor een rechterlijke macht die haar oor meer leent aan de twee andere machten. De rechtsprekende macht moet zich volgens Donner niet los van de wetgevende en uitvoerende macht ontwikkelen, en blijf geven van maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel door de opkomst van een claimcultuur te voorkomen. 'Een botsing tussen de machten is het laatste wat wij erbij kunnen hebben.'

(Lex van Almelo, journalist)

Donner: 'Als men een rechter wil die in de samenleving staat, zijn nevenfuncties noodzakelijk'